

„Ludzie ludziom zgotowali ten los” - wypracowanie na podstawie poznanych lektur

„Ludzie ludziom zgotowali ten los” - zdanie to stanowi przewodnie motto zbioru opowiadań Zofii Nałkowskiej „Medaliony”. Zbiór ten stanowi reporterską niemalże relację z wydarzeń II wojny światowej oraz jej okropności.

„Medaliony” są świadectwem zdolności człowieka do popełniania czynów zbrodniczych w obecności skrajnych okoliczności. Prawdopodobnie każdy z nas zdolny jest do kradzieży, może nawet zabójstwa - okoliczności wojny i towarzyszące im okrucieństwa wyzwalają w człowieku jego najbardziej zwierzęce, prymitywne zachowania. Zanika zdolność do rozróżniania dobra i zła, człowiek zostaje zamknięty w swoim własnym umyśle, który zaczyna funkcjonować jednowymiarowo, skoncentrowany tylko i wyłącznie na przetrwaniu.

Innym tekstem, opisującym właśnie to „zezwierzęcenie” jednostek ludzkich jest „Inny świat” Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, opisujący wydarzenia i atmosferę z rosyjskich łagrów. Grudziński opisuje proces, któremu podlegają więźniowie obozu, zmuszeni do bezwzględnej walki o przetrwanie. W takiej sytuacji każdy zdany jest tylko na siebie - nie ma zbiorowości, jest tylko jednostka. Każdy koncentruje się wyłącznie na samym sobie, ponieważ w nieludzkich warunkach nie może być mowy o ludzkich zachowaniach.

Najbardziej przerażającą częścią wymienionych tekstów jest fakt, że całe cierpienie i okrucieństwo wobec ludzi zostało spowodowane działaniem innych ludzi. Człowiek zadawał ból innemu człowiekowi, czasem w imię jakiegoś „wyższego celu”, lecz niejednokrotnie ze zwykłej, pierwotnej chęci krzywdzenia innej jednostki. Czyżby więc w każdym z nas drzemał ukryty oprawca, gotów do ujawnienia się przy pierwszej nadarzącej się sposobności?

Zarówno Nałkowska, jak i Grudziński przedstawiają również sylwetki ludzi, którzy nie dali się złamać otaczającej ich rzeczywistości. W dobie całkowitej dehumanizacji człowieka zdołali zachować swoje człowieczeństwo, stając się przykładem na jego wyższość nad pierwotnymi instynktami. Potrafili poświęcać się dla drugiego człowieka, nawet kosztem własnego zdrowia czy życia. Fakt ten pozwala nam zachować nadzieję i przeświadczenie o własnym humanizmie.